

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

L'ONG del català

**INFORME SOBRE LES GRANS
DISTRIBUÏDORES I EL DOBLATGE EN
CATALÀ**

Barcelona, desembre del 2015

Aquest breu informe analitza els ajuts per al doblatge en català que reben les set primeres distribuïdores a Catalunya (les de més recaptació), i la seva vinculació amb la situació actual de l'oferta en català als cinemes.

. Les principals distribuïdores de cinema

A l'Estat espanyol hi ha set distribuïdores que han recaptat als cinemes més de cent milions d'euros cadascuna durant el període 2012-2014: Warner, Fox, Universal, Disney, Sony, Aurum (eOne Films Spain)¹ i Paramount (vegeu la **taula 1**). Són, doncs, les 6 *majors* nord-americanes i la distribuïdora independent líder a l'estat Aurum Producciones. Les set juntes superen el bilió d'euros en aquest període. Recordem que les comarques de la província de Barcelona ocupen la segona posició pel que fa a la recaptació al cinema a l'Estat - un 16% de la recaptació-, seguit de les de València, amb un 6% (vegeu la **taula 2**). Segons aquesta mateixa font, a Catalunya, la recaptació als cinemes al 2014 va ser d'un 20,3% de la recaptació espanyola.

Taula 1 - Distribuïdores segons la recaptació a l'Estat espanyol en el període 2012-2014.

Distribuïdora		Recaptació 2012- 2014
1	WARNER BROS ENTERTAINMENT ESPAÑA SL	296.047.928,20 €
2	HISPANO FOX FILM SA	234.453.957,13 €
3	UNIVERSAL PICTURES INTERNATIONAL SPAIN SL	187.451.609,28 €
4	THE WALT DISNEY COMPANY IBERIA, SL	175.132.360,58 €
5	SONY PICTURES RELEASING DE ESPAÑA SA	172.486.312,66 €
6	AURUM PRODUCCIONES SA	147.276.988,00 €
7	PARAMOUNT SPAIN, SL	103.017.878,65 €
TOTAL		1.315.867.034,50 €

¹ *Aurum Producciones*, amb l'adquisició d'Alliance Films per part d'eOne, es va passar a anomenar *eOne Films Spain*. Tanmateix, en aquest informe farem referència a Aurum Producciones. El motiu principal és que, excepte a la font de Rentrak –on apareix com a eOne–, en els webs del Ministeri i de la Generalitat i en documents oficials de la Generalitat encara apareix amb el nom d'Aurum Producciones.

Font: Web del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport (darrera consulta: 27 novembre 2015)

Taula 2 - Les cinc províncies amb més recaptació a l'Estat espanyol. Any 2014.

Província	Recaptació 2014
Madrid	112.263.483,04
Barcelona	83.085.064,86
València	29.918.391,18
Màlaga	19.075.220,18
Alacant	18.601.767,83

Font: Web del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport (darrera consulta: 27 de novembre 2015).

A Catalunya, aquestes mateixes distribuïdores són les que ocupen les primeres posicions pel que fa al rànquing en recaptació als cinemes durant el període 2012-2014. Ens aquests anys, aquestes set empreses han superat els vint milions d'euros en recaptació (vegeu la **taula 3**).

Taula 3- Distribuïdores segons la recaptació a Catalunya en el període 2012-2014.

	Distribuïdora	Recaptació 2012-2014
1	WARNER BROS ENTERTAINMENT ESPAÑA SL	61.515.805,78 €
2	UNIVERSAL PICTURES INTERNATIONAL SPAIN SL	49.141.275,41 €
3	HISPANO FOX FILM SA	47.588.523,21 €
4	SONY PICTURES RELEASING DE ESPAÑA SA	37.053.854,65 €
5	THE WALT DISNEY COMPANY IBERIA, SL	33.714.659,77 €
6	AURUM PRODUCCIONES S.A.(EONE FILMS SPAIN)	20.859.438,83 €
7	PARAMOUNT SPAIN, SL	20.025.561,13 €
	TOTAL	269.899.118,78 €

Font: dades extretes de RENTRAK, 2015.

. Els ajuts al doblatge en català

Els ajuts públics de l'administració catalana donats entre els anys 2012-2014 només per al doblatge en català a aquestes set empreses han estat substancials. De mitjana, en el període 2012-2014 han obtingut ajuts de 71.000 euros per pel·lícula (vegeu la **taula 4**).

Taula 4- Import total subvencionat per al doblatge en català a les set grans distribuïdores i mitjana anual per pel·lícula en el període 2012-2014:

Període	Import subvencionat pel doblatge en català	Nombre de pel·lícules	Mitjana anual rebuda per pel·lícula
2012	1.437.019,94 €	18	79.834,44 €
2013	592.606,59 €	9	65.845,18 €
2014	604.340,95 €	10	60.434,10 €
2012-2014	2.633.967,48 €	37	71.188,31 €

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Cultura, 2015.

Segons les bases específiques publicades d'aquests ajuts, a banda de la traducció audiovisual, poden cobrir els suports per a l'exhibició (en format analògic i en digital) i els materials de difusió. Així, trobem un llistat de pel·lícules de grans distribuïdores amb ajuts que superen els 100 mil euros, com per exemple *Gru, el meu dolent preferit* (151.000 €), *El Hobbit* (138.000 €) o *Millenium* (110.000 €). Aquestes serien xifres molt superiors al cost estricte del doblatge d'una pel·lícula (segons fonts oficials, no superarien els 35.000 €)². En aquest sentit, doncs, s'observa una gran concentració dels ajuts per al doblatge, concretament un 61% (mitjana del període 2012-2014) concedits a les 7 grans distribuïdores (vegeu **taula 5 i taula 6**).

² Vegeu la notícia publicada a *La Vanguardia*: <http://www.lavanguardia.com/cultura/20090307/53654087717/el-doblaje-de-las-peliculas-al-catalan-supone-a-la-industria-un-10-de-sus-ingresos-brutos-anuales.html>

Taula 5 – Total d'ajuts concedits per al doblatge en català a les set grans distribuïdores durant els anys 2012 a 2014.

Període	Ajuts per al doblatge en català	Ajuts per al doblatge a les 7 primeres distribuïdores
2012-2014	4.324.676,82 €	2.633.967,48 € (61%)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Cultura, 2015.

Taula 6 – Ajuts desglossats per distribuïdora, concedits a les set grans distribuïdores en el període 2012-2014.

Distribuïdora	Nombre de pel·lícules	2.012	2.013	2.014	TOTAL
Warner Bros Entertainment España SL	7	283.703,14 €	55.685,41 €	200.839,80 €	540.228,35 €
Hispano Foxfilm SA	7	176.148,72 €	146.540,93 €	94.972,22 €	417.661,87 €
Universal Pictures International Spain SL	5	242.194,01 €	151.300,00 €	74.872,45 €	468.366,46 €
The Walt Disney Company Iberia, SL	7	151.802,98 €	143.353,21 €	166.732,68 €	461.888,87 €
Sony Pictures Releasing de España SA	6	350.650,39 €	95.727,04 €	-	446.377,43 €
Aurum Producciones	3	85536,62	-	66.923,80 €	152.460,42 €
Paramount Spain SL	2	146.984,08 €	-	-	146.984,08 €
TOTAL	37	1.437.019,94 €	592.606,59 €	604.340,95 €	2.633.967,48 €

Font: Elaboració pròpia a partir de dades del Departament de Cultura, 2015.

. La recaptació de les versions en català

Per cada pel·lícula en català, aquestes distribuïdores han obtingut una recaptació que supera amb escreix els ajuts que els han estat concedits pel doblatge i la difusió. Tenim exemples com ara **Frozen**, amb més de 334.000 euros recaptats per la versió catalana, **Els barrufets**, més de 316.000 euros, o **Ice Age 4**, més de 310.000 euros (vegeu la **taula 7** de l'Annex).

Taula 7- Les 10 pel·lícules amb més recaptació (de la versió catalana) que han rebut ajuts per al doblatge, en el període 2012-2014.

Any	Pel·lícula	Distribuïdora	Import subvencionat	Recaptació versió catalana
2013	FROZEN, EL REGNE DEL GEL	The Walt Disney Company Iberia SL	81.308,07 €	334.537,12 €
2013	ELS BARRUFETS 2	Sony Pictures Releasing de España SA	42.127,15 €	316.878,93 €
2012	ICE AGE 4	Hispano Foxfilm SAE	81.319,60 €	310.648,77 €
2012	HOTEL TRANSSILVÀNIA	Sony Pictures Releasing de España SA	67.101,44 €	270.107,27 €
2013	ELS CROODS	Hispano Foxfilm, SAE	57.458,14 €	251.109,24 €
2012	BRAVE	The Walt Disney Company Iberia SL	72.859,43 €	234.861,64 €
2012	LORAX	Universal Pictures International Spain SL	75.902,34 €	195.315,42 €
2012	MADAGASCAR 3: DE MARXA PER EUROPA	Paramount Spain SL	80.919,91 €	189.002,64 €
2013	GRU, EL MEU DOLENT PREFERIT 2	Universal Pictures International Spain SL	151.300,00 €	184.014,56 €
2014	BIG HERO 6	The Walt Disney Company Iberia SL	56.748,67 €	182.583,77 €

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Rentrak i del Departament de Cultura, 2015.

Pel què fa a la recaptació a taquilla, s'observa que durant aquest període, la recaptació de les versions catalanes d'aquestes grans distribuïdores que han estat subvencionades ha estat de gairebé 5 milions d'euros (**vegeu la taula 8**).

Taula 8. Recaptació de les pel·lícules de les set primeres distribuïdores que han rebut ajuts per al doblatge

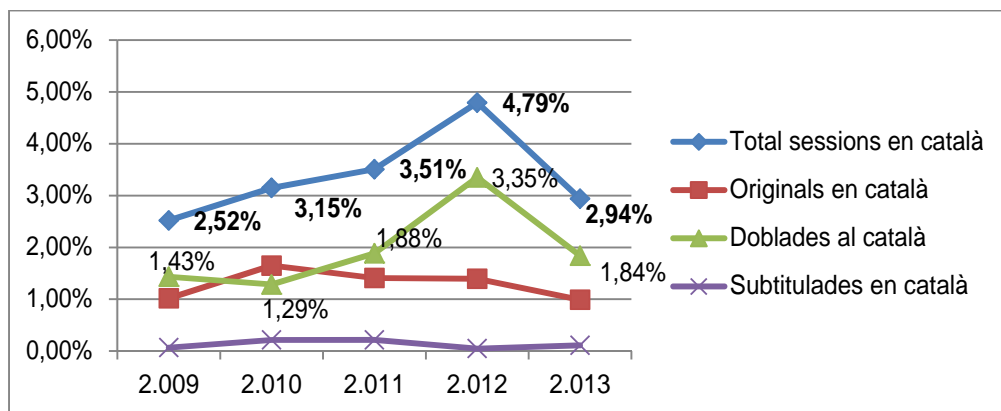
Any	Nombre de pel·lícules	Recaptació versions catalanes
2012	18	2.134.279,63 €
2013	9	1.641.076,89 €
2014	10	1.013.629,52 €
Total	37	4.788.986,04 €

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Rentrak i del Departament de Cultura, 2015.

. L'oferta actual a les sales de cinema

Pel que fa a l'evolució de l'oferta en general, s'observa que el cinema en català no ha millorat en els darrers anys: del 2,59% el 2009 s'ha passat al 2,94% el 2013 (vegeu la **taula 9**).

Taula 9 - Evolució de l'oferta de cinema en català als cinemes de Catalunya

Font: IDESCAT (última consulta: 20/11/2015)

Per tant, és una oferta que es presenta amb una enorme desigualtat de condicions respecte a l'oferta en espanyol.

A més a més, les pel·lícules que han rebut els ajuts per al doblatge en català, malgrat rebre aquesta subvenció, solen disposar de menys formats visuals que la versió espanyola. Així, podem veure que sovint manquen les versions en 3D i pel·lícules subtitulades en català digitals - que tenen un cost molt reduït avui dia - (vegeu la **taula 10**).

Taula 10 - Tipus de formats de pel·lícules que han rebut subvencions per al doblatge en català, de les set principals distribuïdores. Període 2012-2014.

Format visual	Llengua	Any			TOTAL
		2012	2013	2014	
Estàndard	Espanyol	1	0	0	1
	Català	0	0	0	0
Digital doblada 2D	Espanyol	17	9	9	35
	Català	18	9	10	37
Digital doblada 3D	Espanyol	12	8	7	27
	Català	11	2	2	15
Digital doblada 35 mm	Espanyol	18	9	6	33
	Català	16	3	2	21
Digital subtitulada 2D	Espanyol	13	0	5	18
	Català	0	0	0	0
Digital subtitulada 3D	Espanyol	5	1	0	6
	Català	0	0	0	0
Subtitulada 35 mm	Espanyol	4	0	0	4
	Català	0	0	0	0
Digital 2D VOE	Espanyol (VOE)	0	0	1	1
	Català	0	0	1	1
Digital 3D VOE	Espanyol (VOE)	0	0	1	1
	Català	0	0	1	1

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de Rentrak i del Departament de Cultura, 2015.

Així doncs, ens trobem en una situació en la qual no només el dia de l'estrena hi ha menys opcions per als espectadors a l'hora d'escollir la versió catalana, sinó que en el transcurs de les setmanes van desapareixent les poques projeccions en català programades i l'oferta en català esdevé encara més limitada.

. Conclusions

Les set principals distribuïdores del país han rebut gairebé 2,7 milions d'euros d'ajuts només per al doblatge en català de les seves pel·lícules durant el període 2012-2014. Això vol dir uns 71.000 euros de mitjana per cada pel·lícula doblada al català. A més, durant aquests tres anys, la recaptació obtinguda per a la versió catalana d'aquestes pel·lícules ha estat de gairebé 5 milions d'euros. Malgrat que els guanys de la recaptació es reparteixin en més d'un agent (no només els obté la distribuïdora), cal dir que en cap cas la distribuïdores han invertit la seva part de benefici a cobrir, parcialment o total, el cost de la versió doblada en català. Per tant, les despeses que han fet les distribuïdores per aquestes pel·lícules en català sempre han estat nul·les, la major promoció de la pel·lícula que ha cobert l'ajut ha estat gratuïta i, tot això, s'ha fet amb independència dels possibles guanys que hagi suposat la versió en català.

A més a més, tot i els grans avantatges per a les distribuïdores, les condicions en què es promocionen i en què s'acaben oferint als cinemes les versions catalanes són clarament desfavoridores respecte a les mateixes versions en espanyol. L'irrisori 2'9% de cinema en català que s'ofereix a les sales de cinema catalanes mostra que la situació no ha millorat en els darrers anys. Les distribuïdores tampoc ofereixen una promoció similar a la versió espanyola, ni els mateixos formats visuals, ni les mateixes sessions, i ni tampoc la mateixa distribució al conjunt del territori.

. Propostes de la Plataforma per la Llengua davant de la situació actual:

1a. Establir un topall dels ajuts concedits per al doblatge, de manera que no sobrepassi els 35.000 euros per pel·lícula.

Proposem que hi hagi un llindar màxim per als ajuts per pel·lícula, per tal que les empreses que assumeixen els costos d'una distribució més àmplia de les seves pel·lícules, també ho facin per les versions en català.

2a. Dur a terme una política de crèdits reintegrables per al doblatge en català:

Actualment, l'Institut Català de les Empreses Culturals del Departament de Cultura ha posat en marxa aquest tipus d'ajut per a projectes audiovisuals i per a la distribució. Tanmateix, no s'ha fet encara específicament per al doblatge en català. Les aportacions reintegrables proporcionen a les empreses finançament a priori per als seus projectes a interès zero.

3a. Establir nous criteris en les concessions d'ajuts per promoure el català al cinema:

3.1 En lloc de determinar un mínim de pantalles d'estrena de la versió catalana, que s'estableixi un criteri proporcional de sessions/projeccions respecte a la versió espanyola;

3.2 Determinar un criteri territorial, de manera que el cinema en català pugui arribar a tot el territori;

3.3 Exigir els mateixos formats visuals per a la versió catalana que els existents per a la versió espanyola;

3.4 Que s'efectuï la mateixa difusió de qualsevol material digital en català que cobreixi l'ajut (tràilers, imatges dels cartells, etc.) que la feta per a la versió espanyola. Això vol dir, per exemple, que s'inclogui en el web oficial de la pel·lícula el tràiler en català, o bé que els comptes dels canals digitals propis de les distribuïdores (Youtube, etc.) incloguin la versió en català.